

Barri de l'Altra Banda

Sant Pere de Riudebitlles

Ubicació

Comarca: Alt Penedès
Lloc/Adreça: Ribera esquerra del riu de Bitlles
Emplaçament Davant la Vila, en el camí de Piera

Coordenades:

Latitud: 41.45541
Longitud: 1.70442
UTM Est (X): 391792
UTM Nord (Y): 4590124

Classificació

Número de fitxa 08232 - 91
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Contemporani
Segle XIX-XX
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Existeixen construccions de substitució i reformes de façana a les plantes baixes.
Protecció Legal
Tipus de protecció: BPU
Observacions protecció: POUM 12/05/2012
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Diversos propietaris
Fitxes associades:
[Font del Quadres](#)
Autoria de la fitxa ARQUEOCIÈNCIA - J.M. Huélamo
Data de registre de la fitxa: ds., 15/05/1999 - 02:00

revisió:**Data de la darrera revisió:** dj., 28/01/2021 - 10:00

Descripció

Barri situat al marge esquerre del riu de Bitlles, al davant de la Vila de Sant Pere. La seva situació li dona el topònim que li correspon, això és, Barri de l'Altra Banda. L'accés natural des de la vila presenta moltes dificultats: abans la comunicació es feia franquejant un gual al qual s'arribava per mig d'un camí especialment difícil pels vehicles, degut al fort desnivell entre la riera i les vessants. El pas de persones es va millorar a ben segur a la meitat del segle XIX, en bastir-se una passarel·la de fusta. Avui el barri està comunicat amb l'altra ribera per dos ponts, un de més antic, el de l'Altra Banda, bastit al 1957 i que va substituir la vella passarel·la de mitjans del XIX, i un altre, el del Trull, de construcció molt actual -del present any del 1999-, encara que ja s'havia projectat la seva execució al 1942 (pont d'accés des de el carrer del Trull fins a l'abans dit carrer Xic, a la actualitat carrer Llarg), al qual s'accedeix des de la vila pel carrer del mateix nom. El barri està emplaçat en la terrassa fluvial superior del marge esquerre del riu, amb una elevació molt important respecte la riera, mirant a migdia i a la Vila. La tradició oral assegura que allà la casa més antiga del barri és la coneguda com cal Chorco, al carrer Xic. Els seus carrers més importants són, per un costat, el carrer de Piera, eix transversal que constitueix part de l'itinerari històric de Cabrera d'Igualada i de Piera a Vilafranca, superant un fort pendent en direcció a la serra de Gramar, que tanca la vall pel nord. Aquest camí que transcorre per la Costa de l'Altra Banda, i ja en la Vila, segueix pel Camí de Baix, que porta als afores, el carrer de Montserrat i el carrer de Vilafranca, ja dins del barri del Torrent Cuitó. Per un altre costat, constitueixen els eixos longitudinals del barri el carrer Llarg i pel carrer Bonavista pels quals hi transcorre el rec dels Borrissols, que porta l'aigua als Plans i a Torrelavit. Serveix per regar els horts que hi ha al davant de les cases, a l'altre costat del carrer situats en terrasses que descendeixen cap el riu. Aquests dos carrers continuen un cap a Sant Quintí de Mediona i l'altre cap a Torrelavit. (TORRENTS, 1996). L'inventari compren els edificis següents: El Carrer de Bonavista dels números 3 al 31 a més del 41. El Carrer de Piera els conjunts numerats entre els números parells 2 a 6, 12 a 22 i 26 a 44 i senars de l'1 al 33. El Carrer de Joan Altet (abans Llarg) el 2, 6 a 12, 18 a 34, 38 a 66, 72 a 78, 86 a 92 molt especialment i 100 a 108, així com els edificis que formen el pas cap a la font del Quadres, a l'acera del davant del número 88, (cal Pere Pau Sogas) una de les poques vivendes no reformades totalment al barri i façana que dona al riu on la pintura imita elements d'arquitectura metàl·lica.

Observacions:

A mitjans del segle XIX se sap que ja n'hi havia un pont de fusta que permetia el pas de vianants cap a l'altre costat de la riera. Al llarg dels anys, aquest va ser reconstruït diverses vegades, donada la seva natura, sempre sotmesa a possibles pujades del riu de Bitlles. Els carros havien de fer el camí per baix el riu, tant per traspasar la riera com per accedir als molins paperers situats a les seves vores. L'any 1953 es va fer un dels diversos projectes per a construir un pont d'obra, tanmateix aquest, dirigit pel arquitecte Josep Brugal i Fortuny i finançat per la Diputació de Barcelona (435.117,91 pesetes) es va fer realitat, inaugurant-se el 26 de maig de 1957, amb unes mides de 4'00 m. d'amplada, 33 m. de llargada i 8-8'5 m. aproximadament d'alçada màxima. S'obria així el pas a l'Altra Banda del trànsit rodat, a la vegada que es donava més solidesa a aquest pas tan important pels veïns (HISTÒRIA, 1995).

Història

El 29 d'agost del 1765 trobem la primera referència escrita a les cases noves de l'altra banda de la riera. Es tracta d'una partida de cos present datada el 29 d'agost del 1765 on es parla "dels millors Censos que rep en las Casas Novas de laltre part de la Riera..." (llibre d'enterraments 2: 51 bis. Arxiu Parroquial de SPR) (TORRENTS, 1993 inèdit). La construcció d'aquest barri sens dubte coincideix amb el moment en que la població de la vila fins aquest moment closa, s'expandeix dels seus límits primitius, creixent espectacularment degut a un temps de bonança econòmica. Així, es creen nous carrers (de San Quintí, Vilafranca, Nou, Trull, etc..) i el poble salta també a l'altre marge de la riera, és a dir, l'esquerra, sorgint el barri que porta el topònim relatiu a la seva ubicació. Aquesta ocupació la fan majoritàriament pagesos, degut a que els terrenys d'aquest marge de la riera eren més barats que els més pròxims a la vila. Segurament no hi devia haver cap mena de pont, de manera que els habitants haurien de travessar un gual per accedir a casa seva, per la qual cosa no trigarien molt en fer-se una passera per travessar la riera. Se sap que al segle XIX es va construir un pont de fusta i es va formar el terraplè que salvaria el fort desnivell que hi havia entre la riera i les cases, amb les runes de la demolició de l'antic convent de monges (AAVV, 1989). L'any 1872 va tenir el seu propi alcalde quan es va dividir el poble en tres districtes. Així el primer districte, la Vila, l'alcalde era el Sr. Jacint Botifoll. El districte segon era el barri de l'Altra Banda o dels Afores, l'alcalde era el Sr. Ramon Respall. El tercer districte, era el Torrent Cuitó-Rabassada, el Sr. Vicenç Mañosas. Un dels edificis més sobresortints d'aquest bari era la coneguda com la Torre de l'Altra Banda, avui substituïda per una construcció moderna, de proporcions molt semblants, i que va ser l'assegador del molí de cal Carol.

Bibliografia

A.A.V.V. (1989) Sant Pere de Riudebitlles -segle XVIII. Programa de Festa Major de 1989. Sant Pere de Riudebitlles. HISTÒRIA (1995). Història gràfica de St. Pere. Programa de Festa Major de 1995.
TORRENTS, Josep (1996) Sant Pere de Riudebitlles. Textos mecanografiats pertanyents al dossier de projectes V. TORRENTS I ROSÉS (1993). Transformacions demogràfiques en un municipi industrial català: Sant Pere de Riudebitlles, 1608-1935. Tesi Doctoral. Departament d'Història Contemporània. Facultat de Geografia i Història. Universitat de Barcelona.

